

§ 169

Helsingin kaupungin talousarvio vuodeksi 2019 ja taloussuunnitelma vuosille 2019 - 2021

HEL 2018-005239 T 02 02 00

Esitys

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esitti kaupunginhallitukselle liitteenä olevan vuoden 2019 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2019-2021 taloussuunnitelmaehdotuksen A-osaan sisältyvine perusteluineen.

Lautakunta toteaa, että kouluille ja oppilaitoksille talousarvioehdotuksessa asetetut tuottavuustavoitteet ovat 1-2 % eli huomattavasti suurempia, kuin kaupunkistrategian mukainen 0,5 % tuottavuustavoite. Toimialan budjettikehys on 4 miljoonaa pienempi, kuin kaupungin tuottavuustavoite sallisi. Lisäksi budjettiraamista on rahoitettu kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen laajentamista runsaalla 6 miljoonalla eurolla verrattuna vuoteen 2018. Lisätuottavuustavoite ja strategiapanostukset on rahoitettu esitykseen sisältyvillä noin 11 miljoonan euron säästö- ja tuottavuustoimenpiteillä.

Määrärahakehyksissä tulisi huomioida myös se, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärän kasvu on suhteellisesti kaksinkertainen kaupungin väestönkasvuun verrattuna. Jos tuottavuustavoite laskettaisiin väestömäärän kasvun sijasta asiakasmäärän kasvun perusteella, kasvatuksen ja koulutuksen budjettikehys olisi 17,4 miljoonaa euroa annettua kehystä suurempi. Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että tämä esitetty budjettikehys ei riitä kaupungin strategian toteuttamiseen eikä mahdollista riittävän laadukasta kasvatusta ja koulutusta Helsingissä.

Edellä olevin perustein kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että kaupunginhallitukselle lautakuntien esitysten perusteella jaettavaksi varattu 13 miljoonaa euroa kohdennetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle käytettäväksi seuraavasti:

1) 11 miljoonaa euroa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioesitykseen sisällytettyjen säästö- ja tuottavuustoimenpiteiden purkamiseen:

- Varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen yli 2-vuotiailta. Säästövaikutus 2,8 miljoonaa euroa.

- Peruskoulujen ja lukioiden resurssien vähentäminen prosentilla. Tämä tarkoittaisi peruskouluissa ryhmäkokojen kasvattamista sekä jakojen kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämistä ja lukioissa

kurssitarjonnan vähentämistä ja ryhmäkokojen kasvattamista. Säästövaikutus 6 miljoonaa euroa

- Ammatillisen koulutuksen resurssien vähentäminen kahdella prosentilla. Tämä tarkoittaisi työelämässä oppimisen osuuden lisäämisen ohella määräaikaisten opettajien määrän vähentämistä. Säästövaikutus 2,2 miljoonaa euroa.

2) Lisäksi kaupunginhallituksen jakovaraa olisi perusteltua kohdentaa kasvatukseen ja koulutuksen laadun varmistamiseksi

- 2,0 miljoonaa euroa esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen inklusiivisen koulun vahvistamiseksi sekä esiopetuksen oppilashuoltoon

- 0,7 miljoonaa euroa ammatilliseen koulutukseen heikolla keskiarvolla tulevien ja muiden erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvusta aiheutuviin tukitarpeisiin. Tukea tarvitaan suomen kielen oppimiseen ja opiskeluvalmiuksien kehittämiseen.

- 0,4 miljoonaa euroa esiopetuksen oppilashuollon vahvistamiseen (psykologit ja kuraattorit)

- 0,25 miljoonaa euroa lukiokoulutukseen oppimisen tukea tarvitsevien sekä vieraskielisten opiskelijoiden määrän kasvun edellyttämiin erityisopettajiin

- 0,3 miljoonaa euroa lukiolain edellyttämään opinto-ohjauksen vahvistamiseen

- 0,5 miljoonaa euroa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajien digiosaamisen edistämiseen jatkamalla tutoropettajatoimintaa

- 0,55 miljoonaa euroa kaupungin kolmen lukion erityistehtäviin liittyvien valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoittamiseen. Tehtävistä kaupunki saa vastaavasti valtionrahoituksen, joka ei ohjaudu kasvatukseen ja koulutuksen toimialalle.

- 0,5 miljoonaa euroa palvelukeskukselta ostettavien päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelujen hintojen talousarvioehdotuksessa ennakoitua suurempaan korotukseen

- 0,25 miljoonaa euroa varhaiskasvatukseen yksityisen perhepäivähoidon alle 3-vuotiaiden Helsinki-lisän korottamiseen 180 eurolla. Nyt perheet saavat alle 3-vuotiaiden perhepäivähoitoon 180 euroa vähemmän kuin palkatessaan lapselle kotiin työsopimussuhteisen hoitajan

Käsittely

28.08.2018

Vastaehdotus:

Vesa Korkkula: Lisätään kohdan (3) loppuun:

"Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että tämä esitetty budjettikehys ei riitä kaupungin strategian toteuttamiseen eikä mahdollista riittävän laadukasta kasvatusta ja koulutusta Helsingissä."

Kannattaja: Petra Malin

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Vesa Korkkulan tekemän ja Petra Malinin kannattaman vastaehdotuksen.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kasko TAE 2019
- 2 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Lukiot
- 3 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Peruskoulut
- 4 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Päiväkodit ryhmäperhepäiväkodit ja l.
- 5 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - ammatilliset_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle liitteenä olevan vuoden 2019 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2019-2021 taloussuunnitelmaehdotuksen A-osaan sisältyvine perusteluineen.

Lautakunta toteaa, että kouluille ja oppilaitoksille talousarvioehdotuksessa asetetut tuottavuustavoitteet ovat 1-2 % eli huomattavasti suurempia, kuin kaupunkistrategian mukainen 0,5 % tuottavuustavoite. Toimialan budjettikehys on 4 miljoonaa pienempi, kuin kaupungin tuottavuustavoite sallisi. Lisäksi budjettiraamista on rahoitettu kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen laajentamista runsaalla 6 miljoonalla eurolla verrattuna vuoteen 2018. Lisätuottavuustavoite ja strategiapanokset on rahoitettu esitykseen sisältyvillä noin 11 miljoonan euron säästö- ja tuottavuustoimenpiteillä.

Määrärahaehyksissä tulisi huomioida myös se, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärän kasvu on suhteellisesti kaksinkertainen kaupungin väestönkasvuun verrattuna. Jos tuottavuustavoite laskettaisiin väestömäärän kasvun sijasta asiakasmäärän kasvun perusteella, kasvatuksen ja koulutuksen budjettikehyksessä olisi 17,4 miljoonaa euroa annettua kehystä suurempi.

Edellä olevin perustein kasvatus- ja koulutuslautakunta esittää, että kaupunginhallitukselle lautakuntien esitysten perusteella jaettavaksi varattu 13 miljoonaa euroa kohdennetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle käytettäväksi seuraavasti:

1) 11 miljoonaa euroa kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioesitykseen sisällytettyjen säästö- ja tuottavuustoimenpiteiden purkamiseen:

- Varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen yli 2-vuotiailta. Säästövaikutus 2,8 miljoonaa euroa.

- Peruskoulujen ja lukioiden resurssien vähentäminen prosentilla. Tämä tarkoittaisi peruskouluissa ryhmäkokojen kasvattamista sekä jakaja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämistä ja lukioissa kurssitarjonnan vähentämistä ja ryhmäkokojen kasvattamista. Säästövaikutus 6 miljoonaa euroa

- Ammatillisen koulutuksen resurssien vähentäminen kahdella prosentilla. Tämä tarkoittaisi työelämässä oppimisen osuuden lisäämisen ohella määräaikaisten opettajien määrän vähentämistä. Säästövaikutus 2,2 miljoonaa euroa.

2) Lisäksi kaupunginhallituksen jakovaraa olisi perusteltua kohdentaa kasvatuksen ja koulutuksen laadun varmistamiseksi

- 2,0 miljoonaa euroa esi- ja perusopetuksen koulunkäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrän lisäämiseen inklusiivisen koulun vahvistamiseksi sekä esiopetuksen oppilashuoltoon

- 0,7 miljoonaa euroa ammatilliseen koulutukseen heikolla keskiarvolla tulevien ja muiden erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden määrän kasvusta aiheutuviin tukitarpeisiin. Tukea tarvitaan suomen kielen oppimiseen ja opiskelunvalmiuksien kehittämiseen.

- 0,4 miljoonaa euroa esiopetuksen oppilashuollon vahvistamiseen (psykologit ja kuraattorit)

- 0,25 miljoonaa euroa lukiokoulutukseen oppimisen tukea tarvitsevien sekä vieraskielisten opiskelijoiden määrän kasvun edellyttämiin erityisopettajiin

- 0,3 miljoonaa euroa lukiolain edellyttämään opinto-ohjauksen vahvistamiseen
- 0,5 miljoonaa euroa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opettajien digiosaamisen edistämiseen jatkamalla tutoropettajatoimintaa
- 0,55 miljoonaa euroa kaupungin kolmen lukion erityistehtäviin liittyvien valtakunnallisten kehittämistehtävien rahoittamiseen. Tehtävistä kaupunki saa vastaavasti valtionrahoituksen, joka ei ohjaudu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle.
- 0,5 miljoonaa euroa palvelukeskukselta ostettavien päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tukipalvelujen hintojen talousarvioehdotuksessa ennakoitua suurempaan korotukseen
- 0,25 miljoonaa euroa varhaiskasvatukseen yksityisen perhepäivähoidon alle 3-vuotiaiden Helsinki-lisän korottamiseen 180 eurolla. Nyt perheet saavat alle 3-vuotiaiden perhepäivähoitoon 180 euroa vähemmän kuin palkatessaan lapselle kotiin työsopimussuhteisen hoitajan

Esittelijän perustelut

Yleistä

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti 29.5.2018 merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen antamat vuoden 2019 talousarvioehdotuksen raamin ja talousarvio- sekä taloussuunnitelmaehdotuksen 2019-2021 laatimissohjeet. Lisäksi lautakunta päätti hyväksyä esittelijän selvityksen talousarvioehdotuksen valmisteluajataulusta ja -periaatteista.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi 19.6.2018 lausunnon toimialan talonrakennushankkeiden rakentamissuunnitelmaluonnoksesta vuosille 2019-2028.

Talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen antamaan budjettiraamiin ja sen lähtökohtana on kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupunkistrategia 2017-2021.

Toimialan budjettiraamit

Käyttötalous

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on käyttötaloudessa yksi valtuustoon nähden sitova bruttoraami. Bruttoraami tarkoittaa, että raami sitoo toimialaa ainoastaan menojen osalta. Menoraamia ei voi ylittää, vaikka tulot ylittäisivät tuloraamin. Vastaavasti menoraamia ei tarvitse alittaa, vaikka tulot jäisivät alle tuloraamin.

Käyttötalouden budjettiraamit ovat laatimisoheiden kohdassa kolme. Toimialat eivät voi ylittää raameja talousarvioehdotuksissaan.

Raamissa 2019 kaupungin toimintamenojen kasvu on mitoitettu strategian mukaisesti asukasmäärän kasvuun (arvio hieman alle 1,2 %) ja kustannustason nousuun (arvio + 2,6 %) vähennettynä vuotuisella 0,5 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Näin laskettu sallittu kehysten kokonaiskasvu on vuoden 2018 kehyksiin verrattuna on 3,28 %.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käyttötalouden raami vuodelle 2019 on 1 174,6 miljoonaa euroa. Raami on 33,5 miljoonaa euroa eli 2,9 % suurempi kuin kuluvan vuoden menoraami. Tuloraami on 57,5 miljoonaa euroa eli noin 1,5 miljoonaa euroa (2,6 %) suurempi, kuin kuluvan vuoden tuloraami.

Tuottavuustavoitteen sallima menokasvu olisi toimialalle 37,4 miljoonaa eli noin 4 miljoonaa euroa myönnettyä kehystä korkeampi. Lisäksi on huomioitava, että tuottavuustavoitteen sallima menokasvu on laskettu kaupungin keskimääräisen väestömäärän kasvun perusteella (+ 1,2 %). Toimialan asiakasmäärän kasvu on suhteellisesti kaksinkertainen (+2,4 %) kaupungin väestömäärän kasvuun verrattuna, mikä kasvattaa toimialan tuottavuustavoitetta yli kaupungin keskimääräisen tuottavuustavoitteen.

Investoinnit

Toimialalle on annettu raami irtaimen omaisuuden investointeihin eli varhaiskasvatuksen yksiköiden sekä koulujen ja oppilaitosten varustamiseen ja tietotekniikkahankintoihin. Kiinteistöjen rakentamis- ja perusparannusmäärärahat eivät ole toimialan budjetissa.

Investointiosan raamit ovat laatimisoheiden liitteenä 1. Investointiosan eli irtaimen omaisuuden hankintojen vuoden 2019 raami on toimialalle noin 27,1 miljoonaa euroa, mikä on noin 4 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2018.

Muuta huomioitavaa

Laatimisoheiden mukaan kaupunginhallituksen käyttövaroihin on varattu 13 miljoonaa euroa kohdennettavaksi syksyllä varsinaisen talousarvion laatimisoheissa tärkeimmäksi nähtyihin, mm. kaupunkistrategiasta johtuviin kohdennustarpeisiin. Ohjeiden mukaan tärkeimmistä ja strategian kannalta keskeisimmistä kohteista lautakuntien tulee esittää perusteltu näkemyksensä.

Laatimisoheissa on myös todettu, että lautakuntien budjettikäsittelyn yhteydessä arvioidaan huolellisesti koulujen, päiväkotien ja muiden tilo-

28.08.2018

jen korjausinvestointiohjelma ja sen riittävyys erityisesti sisäilmakorjausten näkökulmasta tuoreimman toimialoilla olevan tiedon sekä hyväksyttävän kiinteistöstrategian valossa. Näiden tietojen perusteella myös investointiohjelmaa voidaan tarvittaessa päivittää. Kasvatus- ja koulutuslautakunta on tehnyt edellytetyn arvion antaessaan 19.6.2018 lausunnon toimialan talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaluonnoksesta vuosille 2019-2028.

Strategiset painotukset 2019-2021 ja toiminnalliset tavoitteet 2019

Kaupunginhallituksen antamien laatimishojjeiden mukaisesti talousarvioehdotuksen valmistelun lähtökohtana on ollut kaupunkistrategia vuosille 2017-2021. Kuvaus siitä, miten toimialan talousarvioehdotus toteuttaa kaupunkistrategiaa on osana talousarvioehdotuksen perusteluja.

Laatimishojjeiden mukaan sitovien toiminnallisten tavoitteiden tulee perustua strategiaan. Toimialojen tulee sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita asettaessaan kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteet ovat toimialatasoisesti merkitseviä ja antavat riittävän kuvan toimialan toiminnasta. Tavoitteiden tulee olla toteutettavissa annetuilla määrärahoilla (budjettikehykset) ja tavoitteiden mittaamisen tulee olla selkeää.

Toimialan talousarvioehdotuksessa on kaksi sitovaa toiminnallista tavoitetta:

- Mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella
- Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Kummallekin tavoitteelle on määritelty selkeästi mitattavissa olevat mittarit.

Palvelujen kysynnän ja toimintaympäristön muutokset

Toimialan kokonaisasiakasmäärän arvioidaan kasvavan noin 2 400 lapsella ja nuorella eli 2,4 % verrattuna vuoden 2018 talousarvioon. Tämän lisäksi perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan asiakasmäärä kasvaa 1 400 lapsella. Pääosa kasvusta tapahtuu perusopetuksessa, jonka asiakasmäärä kasvaa noin 2 000. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden osuus kokonaisasiakasmäärästä säilynee lähes nykyisellä tasollaan, mutta määrä kasvaa asiakasmäärän kasvun myötä. Maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden määrä kasvaa suhteellisestikin.

Keskeisiä toimintaympäristön muutoksia ovat:

- Oppiminen muutoksessa
- Työelämän muutos
- Eriytymiskehitys
- Maahanmuutto
- Turvallisuus
- Vuorovaikutteisempi toimintaympäristö
- Lainsäädännön muutokset

Näiden muutosten vaikutuksia toimialaan on arvioitu talousarvioehdotuksen perusteluissa.

Keskeiset muutokset verrattuna vuoden 2018 talousarvioon

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu asiakasmäärien merkittävään kasvuun

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu asiakasmäärän kasvuun noin 2 400 lapsella ja nuorella sekä perusopetuslain mukaisen iltapäivätoiminnan asiakasmäärän kasvuun noin 1 400 lapsella. Ehdotuksessa on varauduttu myös erityistä tukea tarvitsevien sekä maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten määrän kasvun edellyttämiin palveluihin. Asiakasmäärän kasvusta johtuviin suoriin lisäkustannuksiin eli henkilöstömenoihin sekä palveluihin ja tarvikkeiden hankintaan on varattu lisäresursseja noin 10 miljoonaa euroa. Arviossa on otettu huomioon se, että erityisesti perusopetuksessa osa uusista oppilaista sijoittuu olemassa oleviin ryhmiin, jolloin lisäkustannukset ovat huomattavasti pienemmät.

Digitalisaatio-ohjelmaa jatketaan

Investointimäärärahoista on varattu vuoden 2018 tapaan 10 miljoonaa toimialan digitalisaatio-ohjelman jatkamiseen. Tämä on yhtä suuri varaus, kuin oli toimialan vuoden 2018 talousarviossa. Esitetty investointitaso laskee vuoden 2020 jälkeen ohjelman päättymisestä johtuen.

Tilavuokrien kasvuun on varauduttu

Uusista tiloista ja tilojen perusparannuksista johtuviin lisävuokriin on varauduttu kaupunkiympäristön toimialan antaman arvion mukaisesti noin 7,6 miljoonalla eurolla.

Talousarvion laatimisoheiden mukaan sisäisten vuokrien tarkistuksista (indeksikorotuksista) päätetään talousarviovaiheessa tiedossa olevaan kustannustason muutokseen perustuen. Koska päätöstä ei ole ollut käytettävissä talousarvioehdotusta laadittaessa, korotusarviona on käytetty kuluttajahintaindeksin muutosennustetta, joka on + 1,4 %. Tämä huomioiden vuokriin on varattu lisämäärärahoja 10,8 miljoonaa euroa.

Henkilöstömäärän kasvun lisäksi henkilöstömenoja lisäävät sopimuspalkankorotukset

Asiakasmäärän kasvusta johtuen toimialan henkilöstömäärä kasvaa. Lisäksi henkilöstömenoja lisäävät palkkojen sopimuskorotukset. Talousarvioehdotuksessa on huomioitu vuoden 2018 talousarvion toinen toteutumisenennuste. Sen mukaan toimiala pystyy sopeuttamaan vuoden 2018 talousarvioon sisällyttämättömät syksyn sopimuskorotukset loppuvuodesta maksettavaa kertaerää lukuun ottamatta. Näin ollen sopimuskorotuksiin on varauduttu ainoastaan vuoden 2019 lisäkustannusten osalta, noin 7,2 miljoonalla eurolla. Arvio on linjassa kaupunginkanslian tekemän arvion kanssa.

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu hintatason nousuun

Valtiovarainministeriön viimeisin ennuste hintatason noususta (kuluttajahintaindeksi) vuonna 2019 on 1,4 %. Tätä on käytetty arviona yleisestä hintatason noususta muissa kuin henkilöstömenoissa.

Palvelukeskus Helsinki on lähettänyt toimialoille 8.8. ennakoilmoituksen hintojensa nostamisesta. Sen mukaan hintoja tullaan korottamaan 2,25 %. Tämä tarkoittaisi kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla 0,5 miljoonan euron lisäkustannusta, johon talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu.

Kaupunkistrategian toteuttamiseen on varattu lisäresursseja

Talousarvioehdotuksessa on varattu määrärahoja kaupunkistrategian toteuttamiseen kaikkiaan 14,3 miljoonaa euroa. Tämä on noin 6,4 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2018 talousarviossa. Menoja lisäävät erityisesti syksyllä 2018 käynnistyneiden toimenpiteiden kustannusten laajeneminen kokovuotiseksi (5-vuotiaiden maksuton varhaiskasvatus 4 tuntia päivässä ja kieltenopetuksen lisääminen perusopetuksessa ja toisen asteen koulutuksessa) sekä kieltenopetuksen tarjonnan asteittainen lisääminen edelleen.

Ulkoisen rahoituksen hankkeisiin on varauduttu olemassa olevien rahoituspäätösten mukaisesti

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu ulkoisen rahoituksen hankkeisiin, joista on ollut päätös olemassa raamin antamishetkellä. Kokonaisvaraus on miljoona euroa.

Muut lisäkustannukset

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu henkilöstömäärän kasvusta johtuviin lisäkustannuksiin (työterveyshuolto, palkanlaskenta).

Talousarvioehdotuksessa on varauduttu ammatillisen koulutuksen reformin aiheuttamiin lisäkustannuksiin.

Lisäksi määrärahavaraukset on tehty mm. käyttäjäpalvelumaksujen kasvuun ja erikoisikkunoiden pesuihin (päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten pienet peruskorjaukset), tietoliikenneverkon ylläpitomuutoksiin kaupunginkanslian antaman ohjeistuksen mukaisesti sekä kaupunkiyhteisen suunnittelujärjestelmän Taskun käyttöönottoon.

Kaiken kaikkiaan edellä lueteltuihin muutoksiin on varauduttu noin 3,5 miljoonalla eurolla.

Kustannusten kasvua hillitään tuottavuus- ja säästötoimenpiteillä

Talousarvioraamin kasvu kattaa käytännössä pakolliset menot eli asiakasmäärän kasvusta aiheutuvat menot, hintatason nousun ml. palkan- korotukset sekä vuokramenojen kasvun.

Kaupunkistrategian toteuttamisen laajentaminen ja edellä kuvattujen muiden välttämättömien menojen kattaminen talousarvioraamin puitteissa on rahoitettu talousarvioehdotukseen sisällytetyillä tuottavuus- ja säästötoimenpiteillä eli vähentämällä palvelujen järjestämisen kustannuksia.

Tuottavuus- ja säästötoimenpiteiden kohdentamisen lähtökohtana ovat olleet lakisääteisten palvelujen turvaaminen. Palvelujen kokonaisu- menoihin suhteutettuna tuottavuus- ja säästötoimenpiteet ovat pienimmät varhaiskasvatuksessa ja suurimmat toisen asteen koulutuksessa. Yhteensä säästö- ja tuottavuustoimenpiteet alentavat kustannuksia noin 10 miljoonalla eurolla.

Varhaiskasvatukselle ei ole asetettu erillistä tuottavuustavoitetta. Esi- tykseen sisältyy kuitenkin kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen yli 2- vuotiailta. Kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen edellyttää lautakun- nan erillistä päätöstä. Päätös vähentää toimialan menoja noin 2,8 mil- joonalla eurolla.

Peruskouluille ja lukioille on asetettu yleinen 1 % tuottavuustavoite, jon- ka toteuttamisesta päätetään koulu- ja oppilaitostasolla. Tuottavuusta- voitteen toteuttaminen tarkoittaa käytännössä peruskouluissa jako- ja kerhotuntien sekä samanaikaisopetuksen vähentämistä ja ryhmäkojo- jen kasvattamista. Lukioissa tuottavuuden lisääminen tarkoittaa käy- tännössä kurssitarjonnan vähentämistä, kurssien tuotantotapojen kehit- tämistä ja ryhmäkojojen kasvattamista. Lisäksi tuottavuustavoite edel- lyttää säästämistä aine- ja tavarahankinnoissa. Tuottavuustavoitteen säästövaikutus on noin 6 miljoonaa euroa.

Ammatilliselle koulutukselle on asetettu noin 2 % tuottavuustavoite, jo- ka vähentää menoja noin 2,2 miljoonalla eurolla. Ammatillisen koulu- tuksen tuottavuutta parannetaan kasvattamalla työelämässä oppimisen

osuutta opinnoista, vähentämällä määräaikaisia opettajia sekä tilankäyttöä tehostamalla.

Vapaassa sivistystyössä tehostetaan tilankäyttöä. Opetustuntien tarjonta pidetään vuoden 2018 tasolla.

Hallinto- ja tukipalveluissa tuottavuutta parannetaan mitoittamalla henkilöstö toimialalle asetetun tavoitemitoituksen mukaiseksi.

Kaupunginhallitukselle varatun 13 miljoonan euron jakovaran kohdentaminen

Laatimisohjien mukaan kaupunginhallituksen käyttövaroihin on varattu 13 miljoonaa euroa kohdennettavaksi syksyllä varsinaisen talousarvion laatimisvaiheessa tärkeimmäksi nähtyihin, mm. kaupunkistrategiasta johtuviin kohdennustarpeisiin. Ohjien mukaan tärkeimmistä ja strategian kannalta keskeisimmistä kohteista lautakuntien tulee esittää perusteltu näkemyksensä.

Kaupunginhallitukselle varattu lisämääräraha olisi perusteltua kohdentaa kasvatukseen ja koulutuksen toimialalle, jolle on voimakkaasta asiakasmäärän kasvusta huolimatta asetettu kaupunkistrategiassa määriteltyä suurempi tuottavuustavoite.

Kouluille ja oppilaitoksille talousarvioehdotuksessa asetetut tuottavuustavoitteet ovat 1-2 % eli huomattavasti suurempia, kuin kaupunkistrategian mukainen 0,5 % tuottavuustavoite. Toimialan budjettikehys on 4 miljoonaa pienempi, kuin kaupungin tuottavuustavoite sallisi. Kehys edellyttää siis toimialalta suurempaa tuottavuuden parantamista kuin kaupunkistrategian mukainen 0,5 %. Lisäksi budjettiraamista on rahoitettu kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen laajentamista runsaalla 6 miljoonalla eurolla verrattuna vuoteen 2018. Kaupunkistrategian mukaista suurempi tuottavuustavoite ja strategiapanostukset on rahoitettu esitykseen sisältyvillä noin 11 miljoonan euron säästö- ja tuottavuustoimenpiteillä.

Määrärahakehyksissä tulisi huomioida myös se, että kasvatukseen ja koulutuksen toimialan asiakasmäärän kasvu on suhteellisesti kaksinkertainen kaupungin väestönkasvuun verrattuna. Jos tuottavuustavoite laskettaisiin väestömäärän kasvun sijasta asiakasmäärän kasvun perusteella, kasvatukseen ja koulutuksen budjettikehys olisi 17,4 miljoonaa euroa annettua kehystä suurempi.

Lisämäärärahoja tulisi kohdentaa 11 miljoonaa euroa kasvatukseen ja koulutuksen toimialan talousarvioesitykseen sisällytettyjen säästö- ja tuottavuustoimenpiteiden purkamiseen:

- Varhaiskasvatuksen kotihoidon tuen kuntalisän poistaminen yli 2-vuotiailta. Säästövaikutus 2,8 miljoonaa euroa.
- Peruskoulujen ja lukioiden resurssien vähentäminen prosentilla. Säästövaikutus 6 miljoonaa euroa
- Ammatillisen koulutuksen resurssien vähentäminen kahdella prosentilla. Säästövaikutus 2,2 miljoonaa euroa.

Edellä mainittujen resurssitarpeiden lisäksi ehdotukseen sisältyy noin 5 miljoonalla eurolla muita kohdentamisesityksiä. Nämä liittyvät lähinnä erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten sekä oppilaanohjauksen ja oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen.

Toimenpiteitä, joihin talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu

Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu

- varhaiskasvatuksen palvelusetelin käyttöönoton aiheuttamiin kustannuksiin
- lastentarhanopettajien mahdollisiin palkantarkistuksiin
- toisen asteen maksuttomiin oppimateriaaleihin
- A2-kielen opetuksen varhentamiseen
- kotivanhempien suomen kielen opetuksen (Kotiva) siirtoon kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle
- lukiolain mukaiseen opo-resurssien lisäykseen
- osapäiväisen varhaiskasvatuksen henkilöstömitoituksen muuttamiseen kokopäiväisen varhaiskasvatuksen henkilöstömitoitusta vastaavaksi.

Talousarvioehdotuksen vaikutusarviointi

Talousarvioesityksen A-osan perusteluihin sisältyy talousarvion vaikutusarviointi.

Talousarvioehdotuksen rakenne

Esityslistan liitteenä oleva talousarvioehdotus muodostuu A-, B-, C-, ja D-osista, joista A-osa on laatimisohjoiden mukainen ehdotus kaupungin talousarviokirjassa esitettäväksi toimialan perusteluteksteiksi. B-osa sisältää talousarvioehdotuksen erittelyn palvelukokonaisuuksittain. B-osaa ei sisällytetä varsinaiseen talousarvioehdotukseen. C-osa sisältää investointien talousarvioehdotuksen.

Talousarvioehdotuksen liitteinä ovat tilankäyttöohjelmataulukot.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja

28.08.2018

Asia/5

Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kasko TAE 2019
- 2 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Lukiot
- 3 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Peruskoulut
- 4 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - Päiväkodit ryhmäperhepäiväkodit ja l.
- 5 T KASKO Tilankäyttöohjelma 2019 - ammatilliset_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 147

HEL 2018-005239 T 02 02 00

Esitys

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

14.08.2018 Pöydälle

Asian aikana kuultavana oli Tero Vuontisjärvi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Tarkkala-Hellström, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi